

Çoruh Milletvekili Dr. Cemal Kazancıoğlu ve üç arkadaşının, Yusufeli İlcesi merkezinin Öğdem'den Ahalt'a kaldırılması ve bu merkeze Yusufeli adı verilmesi hakkında Kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/221)

26 . I . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İl ve ilçe merkezleri şehir ve kasabaların, çevrelerindeki köylerin sosyal, kültürel, ekonomik, kısa ifade ile her yönden kalkınmasına büyük tesirleri bulunduğuna şüphe edilemez. Çevrelerine karşı bu vazifelerini yapabilmeleri için bu idari merkezlerin, her şeyden evvel, bölgenin köşe bucağıyla devamlıca ve kolayca münasebet halinde bulunmaya elverişli tabiat şartlarına malik bulunan (Orta - yer) lerde teessüs etmiş bulunması lâzımdır. Böyle olmazsa, çevrelerine faydalı olmayacakları gibi, aksine, buradaki Devlet memurları için de, Devlet dairelerinde işi gücü olan halk için de mahrumiyet, azap ve ıstırap kaynağı olurlar.

Çoruh İline bağlanması üzerine Yusufeli İlcesine merkez yapılmış olan Öğdem,

1) Çoruh ve Parhal dereleri vâdilerinden dışarıya dik yükselen dağların tepesinde bir yayla köyü oluşu,

2) Gerek il merkeziyle ve gerek bucak ve köyleriyle tekerlekli vasıtalarla sarfınazar, hayvanla bile rahatça ve tehlikesizce geçilebilecek yollarla bağlı bulunmaması,

3. Yusufeli'de yapılması zaruri umumî ve köy yolları şebekesine ne memur, ne de merkez olmak istidadını haiz olmaması,

4. Gerek yerli mahsuller ve gerek dışardan gelen zahire ve emtia için alış-veriş (Pazar) yeri olmaması gibi sebepler yüzünden.

A) Ne Devletçe ve ne halkça inşa ve imar hareketine sahne olmamış, 10-60 dakika uzaklarda guruplar halinde 4 mahalle de kendisine katılmasına rağmen 568 nüfuslu geri bir yayla köyü olmaktan kurtulamamış,

B) Yalnız Devlet dairelerindeki işleri için inişli-yokuşlu sarp yollardan tırmanmak suretiyle gidip gelmek zorunda kalan büyük halk çoğunluğunun sızıltı ve şikâyet mevzuu olmuş,

C) Ne huzur içinde oturulacak bir mesken ne giyecek ve yiyecek bulabilen, çoğu bekâr ve mahrum bir hayat yaşamak ve bu sebeplerle bittabiî resmî işlerini de gönül ferahlığıyla yapamayan memurlar için ıstırap kaynağı olmuş,

D) Üst idare ve resmî teşkilât kademelerinin nezaret ve murakabesinden uzak kalmış bulunmaktadır.

Yukardaki kısaca mâruzattan anlaşılacağı gibi idari ve içtimai huzursuzluklar içinde çırpan Yusufeli halkını bu dertten kurtarmak, Devlet memurlarına halka hizmet imkânını verebilmek, Devlet mekanizmasını bu ilcede bütün vücuhıyla işler bir hale getirmek, fakir Yusufeli halkını toptan kalkındırmak ve ferahlığa ulaştırmak için ilçe merkezini bölgenin orta yerine ve her halde halkın ve ekonomik hareketin tabii memurları olan vâdilerden birine indirmek zarureti vardır.

Öteden beri halk çoğunluğunun dileği, il ve ilçe idare âmirlerinin salâhiyetli heyetler vasıtasıyla son esaslı tetkiklere müstenit raporları ve il genel meclisi kararı ilçe merkezinin, Çoruh ve Parhal dereleri vâdilerinin birleştiği (Ahalt) Köyü olmasında toplanmaktadır. Bu köy çevresine dâhil bulunan (Vecenkent) düzlüğü ve (Kozahora) mahallesiyle birlikte, Batı - Güneye (Ersis bölgesine) doğru uzanan Çoruh, Doğu - Kuzeye (Erkinis Bucacağıyla il merkezi Artvin'e) doğru

giden yine Çoruh, Kuzey - Doğuya (Sarıgöl Bölgesine) doğru giden Parhal vâdilerinin kavuştu-
kuları **mevkide olup halen** Yusufeli bölgesiyle Erzurum istikameti arasında devam edegelmek-
te olan ekonomik hareketin güzergâhında, ayrıca Artvin il merkezinden Çoruh vâdisi boyunca
Yusufeli'ye doğru açılmaya başlanmış ve kısım bile tam emniyet altında işliyecek olan ana yo-
lun üzerinde bulunmaktadır.

Bu mevki, vâdilerde ve dik eteklerde teessüs etmiş olan Yusufeli köylerinin hayati ihtiyaçları
olan yol şebekesinin de coğrafi - tabii bir düğüm noktasıdır.

Ahalt Köyü Kozahora mahallesiyle birlikte 84 haneli 579 nüfusludur. Bu köyle mahalle arasın-
da bulunan Vecenkent köprü başı mevkiinde Erzurum, Tortum ve Oltu taraflarından her hafta
Sarıgöl bölgesine gelen pazarcılara konaklık yapan üç tane de han vardır.

Ahalt köyüne incek olan ilçe merkezi meskenleriyle dükkân, otel, han, okul vesair resmî ve
hususî binalariyle ortasından Parhal suyu geçen (Ahalt Vecenkent düzlüğü - Kozahora) sahasında
yayılacaktır.

Burası Yusufeli bölgesi halkıyla civar ilcelerden halen Sarıgöl pazarına gidip gelmekte olan
birçok alış verişgilerin kaynaşacağı hareketli bir pazar yeri olacaktır. Öğdem'de ufak bir kulübe
dahî yapmaya lüzum görmiyen hal ve vakti müsait kazanç ve ticaret erbabı, yapmaya hazır bulun-
dukları mesken, dükkân, han, otel gibi hususî inşaatla burada yerleşecekler ve kısa zaman içinde
ilçe merkezinin nüfusu bir hayli artacaktır.

1950 yılı, Hükümetin Doğu kalkınması için aldığı ve almakta bulunduğu tedbirlerin ikinci tat-
bikat yılıdır. Yusufeli'nin, ilçe merkezi buraya nakledildikten sonra aneak istifade edebileceği bu
tatbikat (içme suyu elektrik, okul, sağlık merkezi) için Hükümete şimdiden programlanma imkânı
aynı zamanda halka hususî inşaat hazırlığı fırsatını vermek ve İlkbaharda iki taraflı bir
gayretle yeni merkez üzerinde inşa ve imar hareketini sağlamak için nakle ait resmî formalitenin
İlkbahardan evvel ikmalini zaruri bulmaktayız.

Nakil işinin bir an evvel fiilen tahakkuku aynı zamanda Bayındırlık Bakanlığının yapmakta
olduğu şükrana değer yardımı, il yol mükellefiyeti ve halk imecesi gibi Hükümet takatiyle halk
gayretini mezeedilmek suretiyle bu sene başlamış olan, Yusufeli için hayati ehemmiyette, Çoruh
vâdisindeki yol yapma faaliyetini de hızlandırmış halka ve mahallî teşkilâta köy yolları şebekesi-
nin inşasına bir an evvel başlama ve bitirme gayretini telkin etmiş buluncaktır.

Bu maksatla hazırladığımız kanun teklifini Büyük Meclise derin saygılarımızla arz ediyoruz.

Çoruh Milletvekili
Dr. C. Kazancıoğlu

Çoruh Milletvekili
Ali Çoruh

Çoruh Milletvekili
Asım Us

Çoruh Milletvekili
Atıf Tüzün

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/221

Karar No. 25

3 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

Çoruh Milletvekilleri Dr. Cemal Kazancıoğlu, Ali Çoruh, Atıf Tüzün ve Asım Usun, Çoruh İline bağlı Yusufeli İlçe merkezinin Öğdem'den Ahalt'a nakli hakkındaki kanun teklifi 1.II.1950 de Komisyonumuzda teklif sahiplerinin ve İçişleri Bakanlıği Müsteşarının huzuru ile müzakere edildi.

Teklif sahiplerinin Komisyonumuza verdiği geniş izahat ve Bakanlık mümessilinin teklif hakkındaki muvafık mütalâatı dinlendi. İlçe merkezi Öğdem'in tabii ârızalarla çevrili olması, civar ilçe ve il merkeziyle muvasalasının mümkün görülmemesi, şimdiye kadar hiçbir inkişaf göstermemesi ilçenin merkezinin ihtiyaca uygun bir şekilde tesbit edilmediği kanaatini vermiştir. Çoruh vâdisinde ve bütün köylerin her zaman merkeze gelip gitmelerini mümkün kılacak mahalde olduğu anlaşılan Ahalt köyünün ilçe merkezi olması halinde münakale, vatandaş işlerinin

suhuletle yapılması ve ilçenin inkişafı bakımından teklifin yerinde olduğu görülmekle ilçe merkezinin Ahalt'a nakli hakkındaki kanun teklifi aynen kabul edilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arzolanmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı	Başkan V.
Tekirdağ	Çoruh
C. Uybadın	A. Tüzün
Bu Rapor Sözcüsü	Kâtip
Bolu	Balıkesir
I. Yalçın	F. Tiritioğlu
Denizli	Giresun
Dr. B. Uz	T. Ekmen
Muş	Konya
H. Onaran	M. Ş. Altan
Niğde	Gümüşane
Ş. Süer	Ş. Sökmensüer
	Siird
	L. Yavuz

ÇORUH MİLLETVEKİLİ Dr. CEMAL KAZANCIOĞLU VE ÜÇ ARKADAŞININ
TEKLİFİ

Yusufeli İlcesi merkezinin Öğdem'den Ahalt'a kaldırılması ve bu merkeze Yusufeli adı verilmesi hakkındaki Kanun tasarısı

MADDE 1. — Yusufeli İlcesi merkezi Öğdem'den Ahalt, Vecenkent ve Kozahora mahallelerinden teşekkül eden Ahalt Köyüne kaldırılmış ve bu merkeze Yusufeli adı verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.